

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ion Guzun,
Judecători – Țurcan Anatolie, Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie și Malanciuc Ion,

a judecat fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Feodora și de către avocatul Dandeu Veaceslav, în numele părții vătămate Momcea Ivan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 iunie 2022, în cauza penală în privința lui

Silvestru Dumitru xxxxxx;

Velixar Anjela xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.12.2017- 25.11.2021;

Instanța de apel: 16.12.2021 – 08.06.2022;

Instanța de recurs: 08.09.2022 – 25.07.2023.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 25 noiembrie 2021, inculpații Silvestru Dumitru și Velixar Anjela au fost achitați de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, *pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, potrivit ordonanței de completare a învinuirii din 19.02.2020, Silvestru Dumitru se învinuiește că la data de 17 iunie 2017, aproximativ la ora 19.00, aflându-se împreună cu soția sa, Velixar Anjela la hotarul casei sale de locuit, situat în xxxxxx xx, xxxxxx, xxxxxx, care are hotarul comun cu locuința lui Momcea Ivan, situat în xxxxxx xx, xxxxxx, cu scopul soluționării relațiilor ostile apărute anterior față de Momcea Ivan, din motivul partajării hotarelor de pământ ale

caselor de locuit ce le aparțin, acționând în urma unei înțelegeri reciproce cu soția sa, Velixar Anjela, încălcând grosolan ordinea publică, ignorând normele recunoscute public, regulile de vecinătate și regulile de conduită, conștientizând clar că acțiunile lor pot fi văzute sau auzite de alte persoane, prin ce va fi tulburată liniștea altor persoane, cât și admitând conștient o astfel de posibilitate în urma acțiunilor sale, au pornit o ceartă cu Momcea Ivan, în urma căreia Silivestru Dumitru și Velixar Anjela i-au adresat cuvintele necenzurate lui Momcea Ivan și l-au amenințat cu răfuială fizică.

În continuarea acțiunilor de huliganism, cu o obrăznicie deosebită, acționând în urma unei înțelegeri reciproce, continuând să se exprime cu cuvinte necenzurate și să manifeste lipsă de respect față de societate, Velixar Anjela s-a înarmat cu o furcă, ca obiect pentru cauzarea leziunilor corporale și a început să întreprindă mișcări amenințătoare față de Momcea Ivan, în scopul confirmării amenințărilor de cauzare a leziunilor corporale înaintate de ultimii, la rândul său, Silivestru Dumitru, în acest timp s-a înarmat cu o sapă, ca obiect pentru cauzarea, de asemenea, a leziunilor corporale, cu care, în mod deliberat, i-a aplicat o lovitură netangentă în regiunea ochiului lui Momcea Ivan, cauzându-i leziuni corporale, care, conform raportului de expertiză medico-legală, se califică ca leziuni corporale ușoare, în urma cărui fapt, la zgomotul și strigătele apărute, la locul incidentului a venit soția lui Momcea Ivan.

Potrivit ordonanței de completare a învinuirii din 19.02.2020, Velixar Anjela se învinuiește că la 17 iunie 2017, aproximativ la ora 19.00, aflându-se împreună cu soțul său, Silivestru Dumitru la hotarul casei sale de locuit, situat în xxxxxx xx, xxxxxx, xxxxxx, care are hotarul comun cu locuința lui Momcea Ivan, situat pe adresa xxxxxx xx, xxxxxx, cu scopul soluționării relațiilor ostile apărute anterior față de Momcea Ivan, din motivul partajării hotarelor de pământ a caselor de locuit ce le aparțin, acționând în urma unei înțelegeri reciproce cu soțul său, Silivestru Dumitru, încălcând grosolan ordinea publică, ignorând normele recunoscute public, regulile de vecinătate și regulile de conduită, conștientizând clar că acțiunile lor pot fi văzute sau auzite de alte persoane, prin ce va fi tulburată liniștea altor persoane, cât și admitând conștient o astfel de posibilitate în urma acțiunilor sale, au pornit o ceartă cu Momcea Ivan, în urma căreia Silivestru Dumitru și Velixar Anjela i-au adresat cuvintele necenzurate lui Momcea Ivan și l-au amenințat cu răfuială fizică.

În continuarea acțiunilor de huliganism, cu o obrăznicie deosebită, acționând în urma unei înțelegeri reciproce, continuând să se exprime cu cuvinte necenzurate și să manifeste lipsă de respect față de societate, Velixar Anjela s-a înarmat cu o furcă, ca unealtă pentru cauzarea leziunilor corporale și a început să întreprindă mișcări amenințătoare față de Momcea Ivan, în scopul confirmării amenințărilor de cauzare a leziunilor corporale înaintate de ultimii, la rândul său, Silivestru Dumitru, în acest timp s-a înarmat cu o sapă, ca unealtă pentru cauzarea, de asemenea, a leziunilor corporale, cu care în mod deliberat i-a aplicat o lovitură netangentă în regiunea ochiului lui Momcea Ivan, cauzându-i leziuni corporale, care, conform raportului de expertiză medico-legală, se califică ca leziuni corporale ușoare, în urma cărui fapt, la zgomotul și strigătele apărute, la locul incidentului a venit soția lui Momcea Ivan.

Prin ordonanța de completare a învinuirii din 19.02.2020, în partea concretizării

indicilor calificativi, **inculpații** au fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane **cu aplicarea obiectelor** pentru vătămarea integrității corporale.

Totodată, potrivit rechizitoriului, inculpaților le-a fost înaintată învinuirea pe art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite cu aplicarea sau cu încercarea aplicării armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Prima instanță a constatat că *probele administrate* de învinuire *nu au demonstrat existența faptei infracțiunii, vinovăția inculpaților* privind învinuirea înaintată *nu și-a găsit confirmare*, iar *probele administrate nu demonstrează participarea acestora la comiterea infracțiunii* incriminate.

3. Adjunctul interimar al Procurorului Procuraturii UTA Găgăuzia, șefului sediului Vulcănești Selemet Alexandr, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpații să fie condamnați în baza art.287 alin.(3) Cod penal, la 3 ani închisoare, fiecare, cu suspendarea executării pedepsei, în temeiul art. 90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

În motivarea apelului a susținut că prin ordonanța din 19 februarie 2020 inculpaților le-a fost înaintată o învinuire suplimentată și acțiunile lui Silvestru Dumitru au fost încadrate pe art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganismul agravat, și anume acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane **cu aplicarea** obiectelor pentru vătămarea integrității corporale, iar acțiunile lui Velixar Anjela - art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganismul agravat, și anume acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane **cu încercarea aplicării** obiectelor pentru vătămarea integrității corporale.

Potrivit art.325 alin.(2) Cod de procedură penală, au fost concretizate acțiunile fiecărui inculpat, cu descrierea amănunțită a indicilor calificativi, însă, prin completarea învinuirii, nu s-a agravat situația acestora, deoarece nu s-a modificat calificarea.

Susține că, vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal a fost în totalitate demonstrată prin declarațiile părții vătămate și ale martorilor acuzării, precum și probele scrise anexate la materialele cauzei.

Inculpații nu au recunoscut vina, înaintând versiunea că partea vătămată Momcea Ivan a căzut singur și că ei nu aveau careva obiecte în mâinile lor. Inculpata Velixar Anjela a refuzat să dea declarații în ședința de judecată, iar inculpatul Silvestru Dumitru a explicat că „probabil, sărind peste gard, Momcea Ivan putea să se împiedice, să alunece și să-și cauzeze leziuni, pentru că acolo era glod, spalier și apa; Nu a văzut personal ca Momcea Ivan să cadă pe pământ, deoarece în acel moment Velixar Anjela l-a distras; Consideră că Momcea Ivan și-a cauzat vătămările corporale în urma căderii, însă nu a văzut personal dacă acesta a căzut; În acea zi Momcea Ivan a căzut singur”.

Astfel, există divergențe în declarațiile inculpatului Silivestru Dumitru în partea ce ține de modul în care la partea vătămată au apărut leziunile corporale.

Or, prima instanță a respins în totalitate depozițiile părții vătămate Momcea Ivan, chiar dacă acestea au fost consecutive pe toată etapa procedurii penale, punând la baza sentinței declarațiile dubioase ale inculpatului Silivestru Dumitru.

Totodată, probele administrate, în coroborare, indică asupra complicității inculpaților în comiterea huliganismului agravat în privința părții vătămate.

Potrivit plângerii din 28.08.2017, adresată SUP IP Vulcănești, Momcea Ivan a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Silivestru Dumitru, care, la 17.06.2017, ora 19.00, l-a lovit cu o sapă în cap, de la ce el și-a pierdut cunoștința, fiindu-i acordată asistență medicală. În cadrul audierii, partea vătămată Momcea Ivan a declarat inclusiv că „... s-a apropiat Silivestru Dumitru, în mâinile căruia se afla o sapă..., a ridicat-o deasupra lui și i-a spus cuvintele: „Teucid, dar nu aici”; ...Velixar Anjela, îndreptând furca cu dinții spre el, ... i-a zis soțului următoarele cuvinte: „Eu ți-am zis că el trebuia ucis”; ... Silivestru Dumitru, pe neașteptate, i-a aplicat o lovitură cu ascuțișul sapei în regiunea ochiului drept, în rezultatul căreia el și-a pierdut echilibrul și a căzut cu întreg corpul peste stâlpii de beton; ... a văzut că Silivestru Dumitru, împreună cu soția sa Velixar Anjela au umplut înapoi șanțul pe care el îl curățase anterior”.

Deoarece Momcea Ivan nu se afla în țară și nu a participat în ședințele de judecată, s-a dat citire declarațiilor părții vătămate, făcute în cadrul confruntării petrecute la faza de urmărire penală cu bănuiții Silivestru Dumitru și Velixar Anjela, partea vătămată indicând că anume Silivestru Dumitru l-a amenințat și i-a adresat cuvinte necenzurate, apoi l-a lovit cu sapa în regiunea ochiului. La rândul ei, Velixar Anjela s-a îndreptat spre el cu furca ca să-l înțepe, în acest timp, Silivestru Dumitru, întorcându-se, l-a lovit, iar Velixar Anjela îi spunea soțului că trebuie să-l doboare.

Declarațiile părții vătămate sunt consecutive pe tot parcursul procesului penal, inclusiv în cadrul confruntărilor, nefiind stabilite temeuri de a le pune la îndoială.

Totodată, la efectuarea recunoașterii obiectelor, partea vătămată a recunoscut sapa cu care Silivestru Dumitru i-a aplicat lovitura.

Nu corespund adevărului declarațiile inculpaților că cele două sape, ridicate la 25.10.2017 din gospodăria acestora, nu le aparțin, or, a fost confirmat că în cadrul urmăririi penale, în aceeași zi, au fost ridicate și sigilate două sape.

Leziunile corporale cauzate părții vătămate, în rezultatul acțiunilor lui Silivestru Dumitru, au fost confirmate suplimentar prin declarațiile martorilor Momcea Vera, lucrătorului ambulanței Ceban Nina și colaboratorului de poliție Jecov Eduard, care au comunicat cu partea vătămată nemijlocit după eveniment.

La 17.06.2017 a fost chemată ambulanța pentru Momcea Ivan, care a comunicat lucrătorului medical și colaboratorului de poliție că s-a certat cu vecinul, ultimul l-a lovit cu sapa în cap. De la înregistrarea sesizării, Momcea Ivan a indicat că anume Silivestru Dumitru i-a aplicat lovitura cu sapa în regiunea capului, iar leziunile corporale cauzate au fost confirmate prin raportul de expertiză medico-legală cu nr.296d din 07.09.2017.

Martorul Momcea Vera, soția părții vătămate, a indicat că a auzit ceartă și sfadă, ... Peste 15-20 minute a telefonat soțul și i-a comunicat că ... el a fost lovit și curge sânge, ...

că Silivestru Dumitru a venit, îl certa și l-a lovit cu sapa, ... cu Silivestru Dumitru era soția lui, Velixar Anjela care avea furca în mână și striga că el trebuia doborât. ... Velixar Anjela se afla lângă soțul său...”.

Inclusiv, felcerul ambulanței Ceban Nina și colaboratorul de poliție Jecov Eduard au indicat că partea vătămată le-a comunicat că a fost lovit cu sapa de Silivestru Dumitru.

Astfel, declarațiile părții vătămate și ale martorilor, probele scrise, confirmă integral vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

Încălcarea ordinii publice și a liniștii membrilor de familie ai părții vătămate, cât și aplicarea violenței fizice cu folosirea unui obiect – sapa și tentativa de folosire a obiectului – furca, rezultă și din declarațiile martorului Momcea Vera, soția părții vătămate.

Apărarea nu a prezentat careva alte date factice ce ar putea combate probele acuzării, iar Velixar Anjela și Silivestru Dumitru nu neagă că s-au aflat la locul incidentului. Versiunea inculpaților că partea vătămată a căzut singur, cauzându-și vătămările corporale, este combătută prin probele acuzării și a fost înaintată doar cu scopul evitării atragerii la răspundere penală.

În cadrul cercetării judecătorești a fost stabilit că în timpul incidentului ploua, iar partea vătămată a început să facă un sanț, folosind o sapă. Inculpații, fiind nemulțumiți de acțiunile lui Momcea Ivan, s-au apropiat, având unelte de muncă în mâini pentru a astupa șanțul înapoi.

Însă, instanța de fond a omis depozițiile părții vătămate Momcea Ivan că „și-a pierdut pentru un timp cunoștința, de la lovitura cu sapa și, revenindu-și, fiind culcat la pământ, a văzut că Silivestru Dumitru și Velixar Anjela astupau șanțul pe care el îl curățase anterior”. Respectiv, inculpații aveau la ei unelte - sapa și furca, după cum indică partea vătămată.

A menționat că, nu sunt corecte concluziile instanței de fond că actele inițiale au fost întocmite fără avertizarea părții vătămate despre răspundere penală, or, acestea au fost întocmite în urma verificării sesizării despre incident. În continuare, după pornirea urmăririi penale, s-au desfășurat audierile părții vătămate și ale martorilor, conform cerințelor art.312 Cod de procedură penală, plângerea fiind înaintată de partea vătămată potrivit art.311 Cod de procedură penală, fiind efectuată expertiza medical-judiciară și administrate alte probe.

Lipsa la materialele dosarului a actelor de înregistrare a dreptului de proprietate asupra locuințelor părții vătămate și a inculpaților nu influențează calificarea faptei.

A remarcat că părțile în proces nu au negat faptul că s-au aflat la 17.06.2017 în grădină, unde a avut loc incidentul, iar soția părții vătămate a auzit ceartă și sfadă, adică a fost încălcată ordinea publică și liniștea membrilor de familie ai părții vătămate.

La fel, faptul că partea vătămată și inculpații se aflau în relații ostile, nu exclude calificarea acțiunilor ilicite, ca huliganism agravat, conform indicilor calificativi - acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două persoane cu aplicarea sau cu încercarea aplicării altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Prin urmare, contrar prevederilor din art.394 alin.(3) pct. 2) Cod de procedură, prima instanță nu și-a argumentat convingător concluzia privind necesitatea de a exclude din probatoriu declarațiile părții vătămate Momcea Ivan, ale martorilor, corpurile delictive și

raportul de expertiză medico-legală.

Mai mult, la baza sentinței de achitare, prima instanță a pus depozițiile inculpaților, care sunt cointeresați de a se eschiva de la răspundere, totodată, punând la îndoială toate probele acuzării.

Vinovăția inculpaților în comiterea faptei incriminate, potrivit învinuirii suplimentare din 19.02.2020, a fost confirmă prin probele administrate, iar sentința de achitare este neîntemeiată.

Totodată, prin Hotărârea Curții Constituționale cu nr.25 din 12.08.2021 a fost declarat neconstituțional calificativ „grosolan”, acesta urmând a fi exclus din învinuire.

3.1. Avocatul Dandeu Veaceslav, în numele părții vătămate Momcea Ivan, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpații să fie condamnați în baza art.287 alin.(3) Cod penal.

În motivarea apelului, exprimându-și dezacordul cu concluziile expuse în sentința de achitare a inculpaților, a indicat că vinovăția acestora în comiterea infracțiunii incriminate a fost demonstrată în totalitate prin probele administrate.

A considerat că prima instanță a admis o eroare procesuală, indicând faptul că inculpata Velixar Anjela a refuzat de a da declarații în cadrul cercetării cauzei, iar în textul sentinței a elucidat repetat că inculpații au dat explicații despre sapă, furcă, s-au expus împotriva raportului de expertiză, declarațiilor părții vătămate și ale martorilor.

Potrivit înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată, inculpații au încălcat solemnitatea ședinței de judecată, fiind de mai multe ori preîntâmpinați referitor la propriul comportament, iar expunerile lor, apreciate de instanța de fond ca explicații, nu corespund normelor procesuale și nu pot fi considerate ca probe.

Inculpatul Silvestru Dumitru în ședința de judecată a explicat că „probabil, sărind peste gard, Momcea Ivan putea să se împiedice, să alunece și să-și cauzeze leziuni, pentru că acolo era glod, spaliere și apă. Nu a văzut personal ca Momcea Ivan să cadă pe pământ, deoarece în acel moment Velixar Anjela l-a distras; Consideră că Momcea Ivan și-a cauzat vătămarile corporale în urma căderii, însă nu a văzut personal dacă acesta a căzut; În acea zi Momcea Ivan a căzut singur”.

Însă, prima instanță s-a contrazis, constatând ca incontestabil faptul că în momentul când Momcea Ivan executa lucrări în proprietatea lui, vecinii Silvestru Dumitru și *Momcea Ivan* se aflau alături, însă nu au explicat cauza aflării lor acolo și confirmă declarațiile părții vătămate privind acțiunile intenționate ale inculpaților împotriva lui.

Depozițiile lui Momcea Ivan au fost confirmate prin confruntarea cu inculpații, fiind în coroborare cu raportul de expertiză medico-legală, concluziile primei instanțe că declarațiile părții vătămate urmează a fi apreciate critic fiind declarative.

În cadrul audierii, partea vătămată Momcea Ivan a declarat inclusiv că „... s-a apropiat Silvestru Dumitru, în mâinile căruia se afla o sapă..., a ridicat-o deasupra lui și i-a spus cuvintele: „Teucid, dar nu aici”; ...Velixar Anjela, îndreptând furca cu dinții spre el, ... i-a zis soțului următoarele cuvinte: „Eu ți-am zis că el trebuia ucis”; ... Silvestru Dumitru, pe neașteptate, i-a aplicat o lovitură cu ascuțișul sapei în regiunea ochiului drept, în rezultatul căreia el și-a pierdut echilibrul și a căzut cu întreg corpul peste stâlpii din beton; ... a văzut că Silvestru Dumitru, împreună cu soția sa Velixar Anjela au umplut înapoi

șanțul pe care el îl curățase anterior”.

Fiind efectuată în cadrul urmăririi penale confruntarea cu bănuiții Silivestru Dumitru și Velixar Anjela, partea vătămată a indicat că anume Silivestru Dumitru l-a amenințat și i-a adresat cuvinte necenzurate, apoi l-a lovit cu sapa în regiunea ochiului. La rândul ei, Velixar Anjela s-a îndreptat spre el cu furca ca să-l înțepe, în acest timp, Silivestru Dumitru, întorcându-se, l-a lovit, iar Velixar Anjela îi spunea soțului că trebuie să-l doboare.

De asemenea, a considerat nemotivată concluzia primei instanțe că nu a fost constatat obiectul infracțiunii, cât și existența faptei infracțiunii, însă legea penală, practica judiciară pe cauzele privind huliganismul și Hotărârea explicativă a CSJ nr. 4 din 19.06.2006, nu fac referire la existența obligatorie a obiectului infracțiunii, fiind suficientă manifestarea acțiunilor violente în public împotriva persoanei, însoțite de încălcarea ordinii publice și cauzarea vătămarilor corporale. Prima instanță s-a contrazis, concluzionând că nu a fost constatat obiectul infracțiunii, totodată, indicând că s-a refuzat în efectuarea percheziției pentru a depista toate obiectele și evidențierea unor semne mai exacte a obiectelor folosite.

De asemenea, instanța de fond nu s-a expus asupra faptului solicitării ambulanței la 17.06.2017, pentru acordarea ajutorului lui Momcea Ivan, că acesta a comunicat lucrătorului medical și colaboratorului de poliție că s-a certat cu vecinul și că, ultimul l-a lovit cu sapa în cap. De la înregistrarea sesizării Momcea Ivan a indicat că, anume Silivestru Dumitru i-a aplicat lovitura cu sapa peste cap, iar leziunile corporale cauzate acestuia au fost confirmate prin raportul de expertiză medico-legală cu nr.296d din 07.09.2017.

Martorul Momcea Vera, soția părții vătămate, a indicat că a auzit ceartă și sfadă, ... Peste 15-20 minute a telefonat-o soțul și i-a comunicat că ... el a fost lovit și curge sânge, ... că Silivestru Dumitru a venit, îl certa și l-a lovit cu sapa, ... cu Silivestru Dumitru era soția lui, Velixar Anjela care avea furca în mână și striga că el trebuia doborât. ... Velixar Anjela se afla lângă soțul său...”.

Felcerul ambulanței Ceban Nina și colaboratorul de poliție Jecov Eduard au indicat că, partea vătămată le-a comunicat că a fost lovit de Silivestru Dumitru cu sapa în cap.

Astfel, susține că declarațiile părții vătămate au fost confirmate integral și completate prin depozițiile martorilor audiați la etapa urmăririi penale și a cercetării judecătorești.

Nu pot fi puse la baza sentinței argumentele instanței de fond că Silivestru Dumitru și Velixar Anjela nu sunt soți și nu există acte ce ar confirma dreptul de proprietate asupra terenurilor de pământ, deoarece inculpații locuiesc împreună mulți ani și au copii comuni. Totodată, aceste circumstanțe, inclusiv, lipsa la materialele dosarului a actelor de înregistrare a dreptului de proprietate asupra locuințelor părții vătămate și a inculpaților nu influențează calificarea faptei.

Faptul că partea vătămată și inculpații se aflau în relații ostile, nu exclude calificarea acțiunilor ilicite, ca huliganism agravat, conform indicilor calificativi - acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Mai mult, prima instanță a pus la baza sentinței de achitare careva explicații din partea inculpaților, însă Velixar Anjela a refuzat să dea declarații, inculpații fiind cointeresați de a se eschiva de la răspundere, totodată, instanța a pus la îndoială toate probele acuzării și

nu a dat apreciere poziției părții apărării.

Totodată, concluzia instanței de fond privind înaintată unei noi învinuiri contravine materialelor cauzei penale, în sentință nefiind descrisă noua învinuire și normele de drept procesual ce urmau a fi aplicate. Or, modificarea învinuirii s-a referit la un șir de sintagme ce reflectau doar concretizarea și nu modificarea învinuirii.

Prin urmare, vinovăția inculpaților în comiterea faptei incriminate, potrivit învinuirii suplimentare din 19.02.2020, a fost confirmată prin probele administrate, iar sentința de achitare este una neîntemeiată.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 iunie 2022, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a considerat că circumstanțele pentru menținerea sentinței de achitare au fost confirmate prin probele scrise, căroră li s-a dat citire în cadrul cercetării judecătorești, inclusiv declarațiile martorilor și inculpaților audiați în ședința de judecată.

Astfel, martorul Momcea Vera, în instanța de apel, și-a susținut integral declarațiile date în instanța de fond și a explicat că nu a văzut când inculpații i-au aplicat lovituri lui Momcea Ivan, însă acesta a contactat-o telefonic și i-a spus că vecinii îi aplică lovituri. Când a venit acasă, soțul se simțea rău și sub ochi avea sânge, i-a spus că Silivestru Dumitru l-a lovit cu sapa. Nu a văzut momentul când Silivestru Dumitru l-a bătut pe Momcea Ivan. Velixar Anjela avea o furcă și de la distanță nu văzut ca Velixar Anjela îl amenința cu furca pe Momcea Ivan.

Martorul Ceban Nina, în instanța de apel, a concretizat că a venit la chemare, Momcea Ivan, mama și soția acestuia i-au comunicat că vecinul i-a aplicat lovituri în cap cu hârlețul; Momcea Ivan era în stare de ebrietate, pe obrazul acestuia, în partea dreaptă sau stângă, avea o zgârietură de 2 cm, sânge nu era. Zgârietura pe obraz era proaspătă, dar nu era mare, nu putea să fie provocată de hârleț. Momcea Ivan nu a acuzat alte leziuni corporale și nu i-a comunicat care vecin i-a aplicat lovituri, arătând la casa acestuia. A venit concomitent cu colaboratorii de poliție.

Martorul Jecov Eduard, în instanța de apel, a indicat că Momcea Ivan a spus că Silivestru Dumitru l-a lovit în regiunea feței. Acesta avea o pată mică în regiunea feței, a venit și salvarea. I-a audiat pe toți și a menționat că a fost anterior solicitată prezența agentului constator pe motiv că Momcea Ivan și Silivestru Dumitru nu se împăcau. Nu și amintește dacă Momcea Ivan avea sânge pe față, însă dacă era ceva serios, era să memorizeze și nu poate spune dacă acesta era în stare ebrietate. Momcea Ivan a comunicat că vecinul l-a lovit ori cu furca, ori cu altceva, nu ține minte. Nu cunoaște unde a avut loc incidentul între vecini, cunoaște din cuvintele părții vătămate că a fost în grădină. Au ridicat sapa de la Silivestru Dumitru, dar nu ține minte dacă au întors-o înapoi. Nu ține minte dacă a văzut spalieri sub șopron la Momcea Ivan.

În instanța de apel, inculpatul Silivestru Dumitru nu și-a recunoscut vinovăția, indicând că sapele au fost ridicate peste trei luni de la incident. Peste patru zile Momcea Ivan a spus că el i-a aplicat lovituri și a fost chemat la poliție pentru a da explicații și a declarat că i-a spus lui Momcea Ivan nu o singură dată să părăsească grădina, dar acesta nu reacționa. La moment conflictului între teritoriile lor era un gard. Momcea Ivan a săpat un șanț ca apa să curgă în ograda lui.

Inculpata Velixar Anjela, la fel, nu și-a recunoscut vinovăția și a relatat că Momcea Ivan era în stare de ebrietate. În acea zi la ea a fost inundat cotețul pentru găini, soțul ei îl ruga pe Momcea Ivan să părăsească grădina. Când Momcea Ivan a văzut-o pe dânsa, a început a fugi, deoarece anterior au avut un conflict. Momcea Ivan a sărit și a căzut pe spalierele care erau lângă șopron. Nu l-a lovit pe Momcea Ivan, fapt confirmat și de către acesta în cadrul confruntării efectuate.

Astfel, instanța de fond a apreciat corect probele administrate și întemeiat a ajuns la concluzia privind achitarea inculpaților pe motiv că *nu s-a constatat existența faptei infracțiunii* prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

În conformitate cu art.390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, sentința de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Potrivit art.52 Cod penal, componența infracțiunii se consideră totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

Componența infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod. Conform concepției unanim recunoscute se evidențiază patru elemente a infracțiunii: obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă, iar totalitatea acestor patru semne reprezintă baza juridică pentru atribuirea răspunderii penale. Aplicarea teoretică a construcției date în practică permite de a evita o calificare greșită, ce asigură inviolabilitatea persoanei de la o urmărire penală nejustificată.

Fiind apreciate circumstanțele cauzei în raport cu *elementele constitutive ale infracțiunii* prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, instanța de apel a conchis că *probele administrate nu demonstrează existența faptei infracțiunii* imputate inculpaților, iar vinovăția acestora nu și-a găsit confirmare, deoarece *probele acuzării nu demonstrează complicitatea inculpaților în comiterea infracțiunii*.

Sentința instanței de fond conține probele pe care se întemeiază concluzia de achitare a inculpaților și motivele pentru care instanța a respins alte probe, soluția fiind argumentată și motivată, iar instanța de apel în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Verificând legalitatea, temeinicia și veridicitatea sentinței, instanța de apel nu a constatat temeieri de casare a acesteia, apelurile declarate fiind neîntemeiate.

Astfel, sunt irelevante argumentele acuzării că, la adoptarea sentinței de achitare, instanța a luat în calcul doar declarațiile inculpaților, însă nu a ținut cont de depozițiile martorilor acuzării și ale părții vătămate, înscrisurile din speță, iar probele administrate nu indică asupra complicității inculpaților la comiterea huliganismului agravat în privința părții vătămate, deoarece învinuirea înaintată acestora nu a fost confirmată prin materialele cauzei, inclusiv declarațiile părții vătămate și ale martorilor care nu au văzut conflictul.

Instanța de apel a reținut concluzia primei instanței că martorii audiați, partea vătămată și inculpatul nu au contestat faptul că pe 17 iunie 2017, aproximativ la orele 19.00, partea vătămată și inculpații s-au aflat la hotarul terenurilor vecine, între care este litigiu referitor la pământ. Inclusiv, a fost stabilit că Momcea I., luând sapa, a mers pe porțiunea litigioasă a terenului de pământ amplasat pe adresa xxxxxx xx, xxxxxx, xxxxxx, unde locuiesc inculpații și a început să facă un șanț pentru scurgerea apelor de pe propriul teren. De acel loc, mai întâi, s-a apropiat Silivestru Dumitru, apoi concubina sa, Velixar Anjela, care l-au rugat pe Momcea Ivan să părăsească teritoriul lor de pământ.

Totodată, partea vătămată Momcea Ivan, la etapa urmăririi penale, a declarat că s-a apropiat Silivestru Dumitru, având în mâini o sapă și, aflându-se la o distanță de aproximativ un metru unul de la celălalt, inculpatul a ridicat-o deasupra și l-a amenințat cu omorul. În direcția lui venea Velixar Anjela, cu o furcă în mâini. Apropiindu-se, Velixar Anjela a îndreptat furca spre el, spunând că ar trebui omorât. Fiindu-i frică pentru propria viață, pentru a evita cauzarea acestuia leziunilor corporale, trecând peste un gard din lemn cu o înălțime de un metru, care separa cotețul de găini și ograda lui, a pășit în curtea locuinței sale. În timp ce pășea gardul, Silivestru Dumitru, pe neașteptate i-a aplicat o lovitură cu ascuțișul sapei în regiunea ochiului drept, iar el a căzut cu întreg corpul peste stâlpii din beton. Și-a pierdut cunoștința de la lovitură cu sapa, iar când și-a revenit, fiind culcat la pământ, a văzut că Silivestru Dumitru cu Velixar Anjela umpleau înapoi șanțul pe care el îl curățase anterior.

Însă furca cu care, potrivit rechizitoriului, Velixar Anjela s-a înarmat și l-a amenințat pe Momcea Ivan nu au fost depistată și recunoscută ca corp delict, iar inculpații nu au recunoscut că aceasta avea în mâini furca.

Au fost respinse afirmațiile acuzării că la recunoașterea obiectelor, Momcea Ivan a recunoscut sapa cu care Silivestru Dumitru i-a aplicat lovitură, deoarece conform procesului-verbal de ridicare din 25.10.2017 de la Silivestru Dumitru au fost ridicate două sape și o furcă, iar partea vătămată nu a recunoscut furca, indicând că în mâini la Velixar Anjela era altă furcă.

Prin urmare, prima instanță întemeiat a concluzionat că învinuirea în această parte nu a fost probată și că nu a fost constatată existența faptei infracțiunii.

Mai mult, în plângerea depusă la 28.08.2017, partea vătămată nu a indicat despre faptul că Velixar Anjela s-a înarmat cu furca și a început a întreprinde mișcări față de el, acest fapt nefiind indicat nici în cererea sa din 17.06.2017. Inclusiv, martorul Momcea Vera a confirmat că nu a văzut cum inculpatul Silivestru Dumitru îi aplica lovituri lui Momcea Ivan. Velixar Anjela avea furcă, însă de la distanță nu a văzut ca să-l fi amenințat cu furca pe Momcea Ivan.

Astfel, este corectă concluzia instanței de fond că *acuzarea nu a prezentat probe în susținerea învinuirii că "...la rândul său, Silivestru Dumitru, în acest timp, s-a înarmat cu sapa - obiect pentru cauzarea leziunilor corporale, folosindu-se de care, a aplicat o lovitură neatingătoare în regiunea ochiului lui Momcea Ivan, cauzându-i leziuni corporale care, conform raportului de expertiză medico-legală, se califică ca leziuni corporale ușoare..."*, deoarece cele două sape prezentate de acuzare nu corespund cu sapa cercetată la etapa urmăririi penale și recunoscută de partea vătămată.

Prima instanță întemeiat a conchis că sapa prezentată spre cercetare nu corespunde descrierilor din procesul-verbal de recunoaștere a obiectelor din 01.11.2017 și aspectului exterior din planșa fotografică la procesul-verbal de observare din 01.11.2017 și la procesul-verbal de ridicare din 25.10.2017. Respectiv, nu poate fi stabilit cu certitudine că a doua sapă, prezentată pentru cercetare, a servit ca armă a infracțiunii, de comiterea căreia se învinuiește inculpatul Silivestru Dumitru, și anume - la aplicarea unei lovituri neatingătoare în regiunea ochiului lui Momcea Ivan, cauzându-i leziuni corporale ușoare.

Totodată, în cadrul urmăririi penale, partea vătămată a descris sapa și această descriere nu coincide cu sapa cercetată în ședința de judecată. Or, partea vătămată a declarat că inculpatul avea în mâini o sapă cu lungimea mânerului în jur de un metru și jumătate, mânerul nu era fabricat, partea metalică a sapei de sus era înclinată în jos, și anume, din locul unde intră mânerul, colțurile sapei se înclinau în jos, spre lamă.

La fel, la materialele dosarului lipsesc acte ce ar confirma transmiterea și predarea spre păstrare a sapei nominalizate în camera corpurilor delictive a IP Vulcănești. Mai mult, ridicarea a două sape și a furcii a avut loc la data de 25.10.2017, adică peste mai mult de 4 luni, în timp ce infracțiunea în care se învinuiesc inculpații, a fost comisă la 17 iunie 2017, nefiind verificat dacă obiectele au fost utilizate sau nu în această perioadă.

În același timp, martorul Momcea Vera, în instanța de fond a indicat că cunoaște despre cele întâmplate din cuvintele soțului și nu a fost martor ocular al incidentului, a auzit ceartă, gălăgie, fiind la alimentară, la locul său de muncă, aproximativ la o distanță de 10-150 metri până la terenul de pământ. Totodată, a văzut cum de la deal, din casa de sus, a coborât Silivestru Dumitru, acolo unde soțul ei săpa șanțul, dar nu a indicat că acesta avea în mâini careva obiect. Nu a văzut cum inculpatul i-a aplicat lovituri soțului.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.296d din 07.09.2017, părții vătămate i-a fost cauzată comoție cerebrală, echimoze ale țesuturilor moi ale obrazului cauzate prin acțiunile traumatice ale unui obiect contondent dur, cât și la cădere sau lovire de un oarecare obiect în circumstanțele și timpul indicate în ordonanță cu o vătămare a sănătății de scurtă durată și se califică ca leziune corporală ușoară.

Martorul Ceban Nina a indicat că Momcea Ivan avea o zgârietură pe obraz, nu mare. În cazul în care era o lovitură de la hârleț, nu era să fie atât de mică, nu avea alte leziuni corporale. Faptul că partea vătămată era în stare de ebrietate în acea zi a fost confirmat atât de soția sa, cât și de inculpații Silivestru Dumitru și Velixar Anjela.

Mai mult, însăși partea vătămată, în cadrul urmăririi penale, a declarat că în timp ce pășea peste gard, înălțimea căruia este de un metru, și-a pierdut echilibrul și a căzut cu corpul pe stâlpii din beton. Totodată, acesta avea în mâini sapa lui, cu care a venit să sape șanțul pentru scurgerea apei.

În aceste împrejurări sunt nefondate argumentele apelanților că în rezultatul acțiunilor lui Silivestru Dumitru, părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale, afirmațiile în acest sens fiind combătute prin declarațiile părții vătămate, ale martorilor și raportul de expertiză medico-legală.

De asemenea, prima instanță întemeiat a concluzionat că acuzarea nu a probat că inculpații au acționat în urma unei înțelegeri între ei pentru a comite acțiunile de huliganism și că, prin acțiunile acestora, a fost încălcată ordinea publică. Nu a fost demonstrat nici

faptul că inculpații au pornit o ceartă, în urma căreia, i-au adresat cuvinte necenzurate lui Momcea Ivan și l-au amenințat cu răfuială fizică, învinuirea în această parte fiind fondată doar pe declarațiile părții vătămate date în cadrul urmăririi penale, în plângerea din 28.08.2017 nefiind menționat acest fapt.

Totodată, potrivit rechizitoriului, locuințele de pe terenurile de pământ vecine aparțin inculpaților și părții vătămate, însă nu au fost prezentate probe ce ar confirma învinuirea în această parte. Inclusiv nu corespunde realității învinuirea în partea că inculpații sunt soți, or, aceștia nu au oficializat căsătoria.

La fel, este întemeiată afirmația instanței de fond că prin ordonanța cu privire la înaintarea unei învinuiri suplimentare din 19.02.2020 s-au completat și s-au elucidat mai detaliat indicii calificativi ai învinuirii înaintate în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, care nu erau în învinuirea înaintată la 11.11.2017, și anume, anterior inculpații au fost acuzați doar de faptul că au acționat în baza unei înțelegeri reciproce, din intențiile de huliganism.

Pe lângă aceasta, învinuirea din 19.02.2020 s-a completat cu aceea că Silvestru Dumitru i-a aplicat o lovitură neatingătoare în regiunea ochiului lui Momcea Ivan, cauzându-i leziuni corporale care, conform raportului de expertiză medico-legală, sunt calificate ca leziuni corporale ușoare, iar în învinuirea din 11.11.2017 este indicat că Silvestru Dumitru i-a aplicat o lovitură neatingătoare în regiunea ochiului lui Momcea Ivan, cauzându-i leziuni corporale ce, conform raportului de constatare nr.429 din 21.06.2017, se califică ca leziuni corporale neînsemnate. Inclusiv, învinuirea a fost completată cu circumstanțele „...în urma cărui fapt, la zgomotul și strigătele apărute, la locul incidentului a venit soția lui Momcea Ivan”.

Deci, în cadrul cercetării judecătorești, inculpaților le-a fost înaintată o învinuire nouă, fiind nefondate argumentele apelanților în această parte.

Astfel, prin *probele administrate acuzarea nu a probat existența faptei infracțiunii imputate inculpaților, vinovăția acestora în învinuirea înaintată nu și-a găsit confirmare, iar probele acuzării nu dovedesc complicitatea lor în comiterea infracțiunii imputate.*

Instanța de apel consideră că cererile de apel declarate nu conțin argumente fundamentale ce i-ar permite să constate netemeinicia sentinței adoptate de instanța de fond, acestea, în esență, fiind doar o apreciere a probelor din dosar. Instanța de fond, în strictă conformitate cu legislația procesual-penală, a apreciat probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor și just a ajuns la soluția de achitare a inculpaților pe motiv că nu a fost constatată existența faptei infracțiunii.

5. Procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Feodora, în temeiul prevederilor art.427 alin.(1) pct. 12) Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia menționată și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpații Silvestru Dumitru și Velixar Anjela să fie condamnați în baza art.287 alin.(3) Cod penal la 3 ani închisoare, fiecare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în temeiul art.90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

În motivarea recursului declarat, nefiind de acord cu concluzia instanței de apel, invocă argumentele menționate în apelul acuzării (pct.3. din prezenta decizie).

5.1. Avocatul Dandeu Veaceslav, în numele părții vătămate Momcea Ivan, în temeiul prevederilor art.427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia menționată și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În motivarea recursului declarat, autorul indică argumente similare celor menționate în apelul declarat (pct.3.1. din prezenta decizie), suplimentar invocând că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor argumentelor din apelul declarat, decizia adoptată fiind formală, neîntemeiată și contradictorie. La adoptarea soluției de achitare, în mod divergent, instanța de apel a considerat că nu a fost demonstrată existența faptei infracțiunii, totodată, indicând că probele nu confirmă complicitatea inculpaților la comiterea infracțiunii incriminate.

Prin urmare, decizia adoptată nu este clară și urmează a fi casată deoarece instanța de apel nu a examinat și nu a dat răspuns la toate argumentele și solicitările din apel.

Totodată, instanța de apel a admis o eroare procesuală și de drept, prin faptul că nu s-a expus asupra apelului declarat de inculpați.

6. Asupra recursurilor declarate, au prezentat referință inculpații Silivestru Dumitru și Velixar Anjela, care s-au expus pentru respingerea recursurilor acuzării, pe motiv că decizia instanței de apel este corectă, acțiunile incriminate lor nu au avut loc, iar dosarul a fost fabricat.

7. Judecând recursurile declarate în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Analizând recursurile declarate de către procuror și de către avocatul Dandeu Veaceslav, în numele părții vătămate Momcea Ivan, instanța de recurs constată că sunt bazate pe aceleași temeuri, fiind invocate în principiu aceleași argumente, prin urmare asupra acestora Colegiul penal lărgit se va expune concomitent.

Colegiul penal reține că, în susținerea recursurilor s-au invocat pct. 6) și 12) alin.(1) al art.427 Cod de procedură penală, însă, reieșind din cerințele recursurilor - acestea se cuprind în pct. 6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii

formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Potrivit art.385 alin.(1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Conform art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art.394 alin.(3) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel). Sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art.384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte.

Analizând textul deciziei contestate, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și, repetându-le întocmai, nu a casat sentința, cu rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Astfel, potrivit sentinței și deciziei, instanțele de fond (pct. 1., 2., 4. din decizie) au constatat în descriptiv diverse motive de achitare a inculpaților, care se contrazic reciproc și generează consecințe juridice diferite, indicând că: „...**probele administrate** de învinuire **nu au demonstrat existența faptei infracțiunii, vinovăția** inculpaților privind învinuirea înaintată **nu și-a găsit confirmare**, iar **probele administrate nu demonstrează participarea acestora la comiterea infracțiunii** incriminate...”.

Însă, în dispozitivul sentinței s-a dispus divergent că inculpații se achită de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, din motiv că: „**nu s-a constatat existența faptei infracțiunii**”.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată incidența temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală - motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii.

Pe lângă aceasta, constatând în descriptiv, în mod general, că „...**inculpații** au fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute la art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile ..., ... **cu aplicarea obiectelor** ...”, instanța de fond nu a judecat cauza în privința inculpatei Velixar Anjela în raport cu învinuirea formulată acesteia prin ordonanța de completare a învinuirii din 19.02.2020 (Vol.2, f.d.62), potrivit căreia a fost învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzută la art.287 alin.(3) Cod penal, ca huliganismul agravat, cu incriminarea elementului calificativ **cu încercarea aplicării obiectelor**, fapt ce contravine prevederilor art.325 alin.(1) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că este pripită concluzia instanței de apel privind susținerea poziției primei instanțe ce ține de aprecierea probelor, or, instanța de apel urma a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete și esențiale, de fapt și de drept indicate în învinuire, în special cu declarațiile părții vătămate Momcea Ivan că „...s-a apropiat Silvestru Dumitru, în mâinile căruia se afla o săpă..., a ridicat-o deasupra lui și i-a spus cuvintele: „Teucid, dar nu aici”; ...Velixar Anjela, îndreptând furca cu dinții spre el, ... i-a zis soțului următoarele cuvinte: „Eu ți-am zis că el trebuia ucis”; ... Silvestru Dumitru, pe neașteptate, i-a aplicat o lovitură cu ascuțișul sapei în regiunea ochiului drept, în rezultatul căreia el și-a pierdut echilibrul și a căzut cu întreg corpul peste stâlpii de beton; ... a văzut că Silvestru Dumitru, împreună cu soția sa Velixar Anjela au umplut înapoi șanțul pe care el îl curățase anterior”.

La fel, Colegiul penal lărgit atestă că, inclusiv concluziile sumare și neclare ale instanței de apel că, „, potrivit rechizitoriului, locuințele de pe terenurile de pământ vecine aparțin inculpaților și părții vătămate, însă nu au fost prezentate probe ce ar confirma învinuirea în această parte. Inclusiv nu corespunde realității învinuirea în partea că inculpații sunt soți, or, aceștia nu au oficializat căsătoria“, expuse în susținerea soluției de achitare a inculpaților, nu corespund exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Aprecierea probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Astfel, concluziile instanțelor de fond formulate în hotărâri, poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, însă, așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri

incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Pe de altă parte, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

Din circumstanțele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel deficitar și-a motivat soluția, încălcând prevederile art.414, 417-418 Cod de procedură penală, prin ce s-a comis eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare declarate, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Cahul, dat fiind că în Curtea de Apel Comrat nu se poate forma un nou complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.6 al prezentei decizii.

În raport cu afirmația avocatului Dandș Veaceslav referitor la faptul că instanța de apel nu s-a expus asupra apelului declarat de inculpați împotriva sentinței, se atestă că, în cazul în care a fost pronunțată o sentință de achitare, explicațiile lui Silvestru Dumitru și Velixar Anjela, intitulate „cerere de apel”, din cuprinsul cărora rezultă dezacordul cu învinuirea înaintată, corect au fost apreciate de instanța de apel ca fiind o referință la apelurile declarate.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către Procuratura UTA Găgăuzia, Gheorghieva Feodora și de către avocatul Dandeu Veaceslav, în numele părții vătămate Momcea Ivan, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 08 iunie 2022, în cauza penală în privința inculpaților *Silvestru Dumitru xxxxxx* și *Velixar Anjela xxxxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată motivat la 14 septembrie 2023.

Președinte

Ion Guzun

Judecători

Țurcan Anatolie

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Malanciuc Ion

Notă: Din motivul imposibilității semnării deciziei motivate de către judecătorul Guzun Ion, din cauza demisiei lui din funcție de la 25 august 2023, prezenta decizie motivată este semnată de către Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție, judecătorul Puica Viorica, în conformitate cu prevederile art.339 alin.(8) Cod de procedură penală.